

Utrecht, 16 april 2020

Betreft: brief ouderorganisaties inzake aanpak coronacrisis onderwijs

Geachte minister Slob,

Allereerst willen wij onze waardering uitspreken over de inzet van alle bij het onderwijs betrokken mensen in deze tijd van crisis. Vele initiatieven zijn ontstaan om leerlingen en ouders te ondersteunen. Onder grote druk zijn diverse ingrijpende besluiten genomen, waar de ouderorganisaties grotendeels positief over zijn. We zien bij u en uw ambtenaren, en ook bij al die mensen die het onderwijs vormgeven een grote inzet. Toch krijgen wij als ouderorganisaties ook zorgelijke signalen van ouders. Middels deze brief brengen we onze punten graag onder de aandacht.

1. Afstandsonderwijs vraagt om versterking directe driehoek ouder – school – kind

Het afstandsonderwijs is een vorm van educatief partnerschap die vraagt om goed en intensief contact tussen school, ouder en leerling. Als ouders zorgen hebben over de invulling van het afstandsonderwijs van hun kind moeten ze gemakkelijk en snel contact kunnen leggen met school. Andersom mogen ouders verwachten dat als school zich zorgen maakt, dat deze zelf contact zoekt met de ouder. Het is juist nu van het grootste belang om zorgen direct met elkaar te bespreken. Ouders weten nu nog onvoldoende waar ze minimaal op mogen rekenen. Hoe langer de huidige situatie duurt, des te meer duidelijkheid is gewenst. Duidelijkheid over een minimaal aanbod van afstandsonderwijs, de afstemming op de ontwikkeling van de leerlingen en het betrekken van ouders daarbij. Naarmate het afstandsonderwijs langer wordt voortgezet, groeit ook de behoefte bij ouders om meer inzicht te krijgen in de nog te volgen leerlijnen van hun kind, bijvoorbeeld via een leerlingvolgsysteem.

2. Besteed ook aandacht aan sociaal-emotionele gevolgen van afstandsonderwijs

Na het besluit over de sluiting van scholen is het onderwijs pijlsnel aan de slag gegaan met het vormgeven van afstandsonderwijs. Dit zonder enige voorbereiding vooraf. Een prestatie van formaat. We zien echter een sterke focus op de onderwijsinhoudelijke onderwerpen en weinig op de sociaal-emotionele gevolgen van het wegvallen van school. Begrijpelijk, maar we roepen scholen op om ook oog te hebben voor de sociaal-emotionele gevolgen van het niet-naar-school-gaan. Zeker bij kinderen met psychische klachten of sociaal-emotionele problemen speelt dit omdat er vaak ook minder zorg beschikbaar is. Voor kinderen in het S(B)O en EMB kinderen zijn de gevolgen van afstandsonderwijs soms dramatisch. Er moet daarom gekeken worden hoe deze kinderen en hun ouders te helpen nu zij niet naar school kunnen.

3. Ga naast ouders staan die het moeilijk hebben

Er is veel aandacht voor kinderen die buiten beeld van school raken. We vragen ook aandacht voor het perspectief van de ouders van deze kinderen. De overgrote meerderheid van ouders heeft het beste voor met zijn of haar kind, maar sommige ouders kunnen daarbij een steuntje in de rug gebruiken. Kinderen help je in deze gevallen het best door naast ouders te gaan staan. Niet door ze als risicofactor te zien, maar door ze serieus te nemen en te ondersteunen in hun ouderschap. Dit is

de beste manier om de kansengelijkheid van kinderen te bevorderen en kinderen en gezinnen weerbaar te maken.

Signalering van kinderen die niet in beeld zijn van school ligt in eerste instantie bij de scholen zelf. Het meest passende kanaal om contact te leggen met ouders loopt daarom via de leerkracht of de mentor van een kind. Mogelijk kan dat ook via de intern begeleider, schoolmaatschappelijk werker, zorgcoördinator of een jeugdhulpverlener in plaats van een deurbezoek van een leerplichtambtenaar.

Wanneer ouders om diverse redenen niet voldoende in staat zijn om hun kinderen te begeleiden met het afstandsonderwijs, dan mag van school worden verwacht dat zij in overleg met ouders naar een passende oplossing zoeken. Uitzonderingen daargelaten vinden we dat deze oplossing niet buiten ouders en/of school gezocht moet worden.

4. Zorg voor ruimere verlofmogelijkheden voor ouders die afstandsonderwijs combineren met werk en/of zorgtaken

Het afstandsonderwijs doet een groot beroep op ouders. Thuis gaat het anders dan op school, en dat is gegeven de huidige omstandigheden onvermijdelijk. De combinatie van huishouden, werk en kind thuis begeleiden bij onderwijs vraagt veel van ouders. Om rekening te houden met de grote druk op ouders moeten overheid en werkgevers maatregelen bieden om thuiswerkende ouders te ontlasten zodat zij hun kinderen kunnen ondersteunen bij het onderwijs. Te denken valt aan een ruimere verlofregeling voor ouders en een ondersteuningsregeling voor ouders die het niet redden. Het is belangrijk realistische verwachtingen te hebben over wat ouders met afstandsonderwijs kunnen doen.

5. Zorg voor duidelijkheid over richtlijnen RIVM

Scholen dienen de richtlijnen van het RIVM te volgen bij fysieke aanwezigheid van leerlingen bij het afnemen van schoolexamens, de openstelling van scholen voor kinderen met ouders in cruciaal beroep en ook als later de scholen weer opengaan. Daar moeten ouders op kunnen vertrouwen.

Daarnaast moet het duidelijk zijn wat kunnen ouders doen als ze hierin geen of onvoldoende vertrouwen hebben en waar ze met hun vragen en zorgen terecht kunnen. Ook is duidelijkheid gewenst over de positie van ouders en kinderen als er in hun gezin iemand is die zelf tot een risicogroep behoort en ouders daardoor extra voorzichtig zijn en het virus bij heropening van de scholen niet in huis willen halen.

6. Maak nu al plannen voor heropening scholen en betrek ouders daarbij

Scholen, leerkrachten, ouders en niet te vergeten de leerlingen zelf doen enorm hun best goed invulling te geven aan het afstandsonderwijs. Er is enerzijds het volste vertrouwen dat de scholen een hierdoor opgelopen achterstand in de loop van het curriculum kunnen opvangen en inlopen. Tegelijkertijd leven er breed zorgen dat er achterstanden ontstaan en daardoor reeds bestaande kansengelijkheid verder wordt vergroot.

Bij heropening van de scholen, al dan niet gefaseerd, dient rekening gehouden te worden met verschillende (her)startsituaties van leerlingen. Scholen moeten alvast nadenken hoe hier invulling aan te geven.

Te verwachten is dat de terugkeer na de coronacrisis naar de normale situatie fasegewijs gaat. Sector voor sector, groep voor groep. Dat kan een probleem opleveren als er geen rekening wordt gehouden met de positie van de ouders die nu met kinderen thuis zitten. Het opendoen van de scholen en de kinderopvang, mogelijk ook gedeeltelijk, hoort daarin voorop te gaan bij het fasegewijze de samenleving weer op gang brengen. Ouders moeten hierbij betrokken worden.

7. Zorg voor helderheid over bevorderen naar volgend schooljaar en betrek ouders daarbij

Ouders willen weten wat ze aan het einde van het schooljaar kunnen verwachten als de vraag zich aandient of hun kind wel of niet overgaat naar het volgende schooljaar. Op grond waarvan gaan scholen in het basisonderwijs bepalen of een kind wel of niet naar de volgende klas gaat? Hoe wordt de MR hierbij betrokken, is transparante besluitvorming en gelijke behandeling gewaarborgd? Hoe gaan VO-scholen de overgangsnormen hanteren? En op welke manier wijze worden ouders in beide sectoren bij de overgangsbeslissing betrokken?

Daarbij vinden we dat kinderen zoveel mogelijk het voordeel van de twijfel moeten krijgen en zou school moeten zorgen voor programma's om opgelopen achterstanden in te halen en leerlingen perspectief te laten houden.

8. Bied basisscholen de gelegenheid het schooladvies groep 8 naar boven bij te stellen

Met het schrappen van de eindtoets dit schooljaar is voor duizenden kinderen ook het recht op heroverweging na een beter gemaakte eindtoets komen te vervallen. Met als gevolg dat hun schooladvies niet naar boven kan worden bijgesteld.

Er zijn scholen die eerder al met ouders en kinderen afspraken dat bij een beter gemaakte eindtoets het advies naar boven zou worden bijgesteld. Daarnaast is juist bij kinderen in kansarmere gezinnen vaker sprake van onderadvisering. De eindtoets is in die gevallen een uitkomst voor deze kinderen. In het kader van zorgen voor en bieden van gelijke kansen moeten alle basisscholen verplicht hun adviezen nogmaals bekijken en bij twijfel naar boven kunnen bijstellen.

Ouderorganisaties krijgen nu al signalen dat VO-scholen verzoeken van de basisschool om een leerling hoger te plaatsen dan geadviseerd, niet overnemen. Daarom moeten er concrete en heldere richtlijnen komen voor passende toelating en plaatsing van leerlingen in de brugklas.

Ook leerlingen in groep 7 en hun ouders zijn al bezig met verwachtingen over schooladvies en schoolkeuze voortgezet onderwijs. Vaak nemen scholen eind groep 7 een Entreetoets af en volgt er voorlopig advies. Hoe gaan basisscholen dat dit jaar invullen?

9. Extra aandacht bij start van volgend schooljaar

Het startniveau in een volgend schooljaar zal voor de meeste leerlingen lager zijn dan in een normale situatie kan worden verwacht. Met name de leerlingen die van groep 8 naar de brugklas gaan verdienen extra aandacht. Het voortgezet onderwijs zal rekening moeten houden met meer onderlinge niveauverschillen tussen leerlingen. Er moet alvast plannen worden gemaakt welke extra begeleiding leerlingen hierbij krijgen. Ook leerlingen die opstromen van vmbo 4 naar 4 havo en van 5 havo naar 5 vwo moeten extra ondersteuning krijgen om een goede start te maken. De oproep aan scholen voor voortgezet onderwijs is dat zij hiervoor concrete plannen maken in samenspraak met de MR.

10. Betrek de medezeggenschapsraden bij aanpak coronacrisis

Het is belangrijk dat scholen aanpassing in beleidszaken steeds blijven invullen vanuit de WMS. Scholen moeten de MR in deze fase goed informeren en blijven betrekken bij de besluitvorming. Daarom moet er een speciale handreiking komen over de wijze waarop medezeggenschapsraden bij al deze zaken betrokken moet worden. Deze kan tevens als leidraad gebruikt worden bij de evaluatie van de crisisaanpak die met de MR gevoerd moet worden. Wij zijn graag bereid mee te werken aan de invulling van een dergelijke handreiking.

11. Afstandsonderwijs biedt perspectief voor thuiszitters

De afgelopen periode heeft laten zien dat afstandsonderwijs voor een enorme groep kinderen ondanks de evidente beperkingen, ook veel mogelijkheden geeft. Dat biedt perspectief voor de duizenden thuiszitters die hiervoor nooit gebruik konden maken van afstandsonderwijs omdat scholen hieraan niet meewerkten.

De huidige situatie biedt de gelegenheid die we niet voorbij mogen laten gaan om deze kinderen weer te betrekken bij het onderwijs en om een actieplan te maken om het afstandsonderwijs straks overeind te houden voor die kinderen die daar baat bij hebben. Zo kan afstandsonderwijs een van de 'gewone' duurzame opties worden. We vragen de minister om daar op korte termijn het initiatief voor te nemen.

De gevolgen van de schoolsluiting kunnen we alleen samen aanpakken. Dat betekent dat goede communicatie tussen kind, ouder en school nog belangrijker is dan normaal. Het onderwijs staat voor een enorme uitdaging en ook van ouders wordt heel veel meer verwacht. Samenwerking, begrip voor elkaars (on)mogelijkheden en elkaar serieus nemen is cruciaal. Daarbij hoort ook wederzijds accepteren dat niet alles wat we zouden willen nu gaat. Dat geldt voor kinderen, voor leraren, maar zeker ook voor ouders. Wij denken en werken graag met u mee om geschetste uitdagingen op te pakken en zien met belangstelling uit naar uw reactie.

M. Frijlink

Voorzitter Vereniging Openbaar Onderwijs

G.A. Lassche

Beleidsmedewerker Reformatorische Oudervereniging

M. Winsemius

Directeur Stichting voor Werkende Ouders

J. Veltheer

Voorzitter Netwerk OuderInitiatieven

A. De Jong- Rietstap

Ouderplatform Zuid-Holland Zuid

M. van de Koppel

Directeur OCO

I. Loewenthal

Voorzitter Ouders010

S. Boomsma

Directeur Balans

W. van Katwijk

Bestuurder Ouders van Waarde

L. Vlaming

Directeur-bestuurder Ouders & Onderwijs